

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/50/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6219201132
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6219201132.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcu: P. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. X. XX, zastúpený: JUDr. Denisa Veselá, advokátka so sídlom Veľký Krtíš, Mierová 1, proti žalovanému: LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom Námestie SNP 8, Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, zastúpený: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s. r. o., so sídlom Nové Zámky, Podzámska 32, o náhradu škody, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš zo dňa 21. decembra 2021, č. k.: 11C/22/2019-305, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku II. potvrdzuje.

II. Rozsudok okresného súdu vo výroku IV. mení tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 33,60 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

IV. Rozsudok okresného súdu vo výroku V. zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol, že:

„I. Konanie v časti o zaplatenie 825,09 Eur zastavuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 722,43 Eur, a to v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Vo zvyšku žalobu zamietla.

IV. Žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 52 %, a to v lehote do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o výške náhrady trov.

V. Znalcovi Ing. D. B. priznáva nárok na znalečné voči žalobcovi v rozsahu 76 % a voči žalovanému v rozsahu 24 %.“

2. Žalobca sa žalobou doručanou okresnému súdu dňa 03. 06. 2019 domáhal, aby súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť mu 3.000 Eur a náhradu trov konania. Tvrdil, že žalobca v roku 2016 vykonal ťažbu dreva na pozemku registra E KN parc. č. XXXX/X, kat. úz. Q. X. v rozsahu XXXmX. Nevedel o spoluvlastníckom podiele svojej starej matky F. G.. Nesúhlasil však s ťažbou a ako domnelý dedič požiadal žalovaného o vydanie majetku spolu s ostatnými spoluvlastníkmi. Po následnom prejednaní novoobjaveného majetku v dedičskom konaní po starej matke nadobudol pozemok, parcela registra E KN parc. č. XXXX/X, orná pôda o výmere 3 ha a 4337 m², ktorá je vedená na LV č. XXXX pre k.ú. a obec Q. X., okres V. A. v rozsahu 1-iny (ďalej len „predmetný pozemok/predmetná parcela“). Po vykonanej ťažbe od žalovaného neobdržal žiadnu náhradu a nevedel aké množstvo dreva a v akej kvalite sa vyťažilo. Dňa 27.04.2018 žalovaného požiadal o prinavrátenie ušlého zisku a dňa 14. 05.

2018 so žalovaným uzavrel Dohodu o odovzdaní nehnuteľnosti. Žalovaný mu dňa 26.10.2018 doručil vyjadrenie ohľadom cenovej kalkulácie depozitu vo výške 512 EUR pre všetkých spoluvlastníkov, ktorú nepovažoval za primeranú. Z dôvodu nezákonnej ťažby dreva uplatnil nárok na náhradu škody. Poukázal na cenník LESOV Slovenskej republiky, š. p., Banská Bystrica, podľa ktorého mu prináleží za vyrúbané drevo vyššia náhrada vo výške 3.000 EUR. Argumentoval, že na predmetnú vec sa nevzťahuje zák. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Nemohol preto vzniknúť vzťah nájmu zo zákona, čím došlo k nelegálnej ťažbe a žalovaný počas doby úžitku mu neuhradil nájomné ani úhradu za vyťažený lesný porast.

3. Žalovaný so žalobou nesúhlasil, nakoľko od roku 1991 žalovaný a jeho právni predchodcovia užívali predmetný pozemok na základe nájomného vzťahu v zmysle § 22 ods. 2 zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde. Žalobca bol do katastra nehnuteľností na LV zapísaný na základe dedičského rozhodnutia zo dňa 27.06.2017. Potvrdil, že v roku 2016 na predmetnom pozemku uskutočnil ťažbu a bolo vyťažených 127 m³ dreva ako aj to, že žalobca dňa 19.09.2016 požiadal o vydanie majetku, čo bolo v čase, kedy nebol vedený ako vlastník predmetnej parcely. Po právoplatnom skončení dedičského konania so žalobcom bola uzatvorená Dohoda o odovzdaní nehnuteľnosti zo dňa 14.05.2018, ktorú žalobca bez výhrad podpísal. Náhrada za vyťaženú drevnú hmotu bola vypočítaná vo výške 512 EUR, pričom na podiel žalobcu pripadla suma 128 EUR, ktorá zodpovedá rozdielu skutočných nákladov a výnosov ťažby. Žalobca nepreukázal predpoklady vzniku vzťahu zodpovednosti za škodu (porušenie právnej povinnosti, vznik škody, príčinná súvislosť). V súvislosti s vykonanou ťažbou neporušil žiadnu právnu povinnosť, ktorá by vyplývala z právneho predpisu a žalobcovi nevznikla škoda.

4. Okresný súd vykonal dokazovanie, okrem iného aj znaleckým dokazovaním na sporné skutočnosti vo vzťahu k cenovej kalkulácii depozitu za vyťažené drevo a dospel k záveru, že nárok žalobcu je čiastočne dôvodný, pričom pri rozhodnutí o výške náhrady vychádzal zo znaleckého posudku ako aj predložených listinných dôkazov. Na základe zistení, ktoré vyplynuli zo znaleckého dokazovania, žalobca zbral žalobu o zaplatenie 825,09 EUR späť, súd v tejto časti konanie zastavil (výrok I.). Žalobca akceptoval hodnotu ťažbového výnosu vo výške 8.699 EUR bez DPH. Z tohto dôvodu žiadal o zaplatenie 2.174,91 EUR.

5. Vznesenú námietku premĺčania žalovaným nepovažoval za dôvodnú, keď objektívna premĺčacia lehota v danej veci začala plynúť od škodovej udalosti, realizácie ťažby dreva v septembri 2016. Vlastnícke právo žalobcu bolo deklarované na základe dedičského konania, ktoré právoplatne skončilo dňa 27. 6. 2017 a od tohto dátumu sa odvíjalo plynutie subjektívnej premĺčacej lehoty. Súd zdôraznil, že pokiaľ žalobca nemal postavenie poškodeného, nemohol nadobudnúť vedomosť o vzniku škody a kto za ňu zodpovedá. Žiadosť žalobcu zo dňa 19. 9. 2016 nepreukazuje vedomosť žalobcu o tom, že mu škoda na majetku vznikla.

6. Taktiež mal preukázané zákonné predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu v zmysle § 420 OZ, keď vo vzťahu k protiprávnosti bližšie opísal režim starostlivosti o lesné pozemky od roku 1958 a následne právnu úpravu podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Konštatoval, že subjektívne vlastnícke právo nebohej poručiteľky F. G. k pozemku zaniklo jej smrťou ku dňu 9. 2. XXXX, teda pred účinnosťou uvedeného zákona. V rovnakom momente nastúpilo vlastnícke právo oprávnených dedičov, pričom daný majetok bol zistený až na základe novoobjaveného majetku a následného dedičského konania. Do skončenia dedičského konania nebolo zistené dané vlastníctvo a toto nebolo ani evidované. Bolo deklarované až v obnovenom dedičskom konaní. Tiež mal preukázané, že podľa § 22 ods. 2 daného zákona bol v nájme žalovaného, nakoľko iný vlastník pozemku nebol známy. Do času ukončenia zákonného nájmu a podpísania Dohody o odovzdaní nehnuteľnosti v čase od 21. 5. 1991 do 14. 5. 2018 žalovaný hospodáril na spornom pozemku podľa platného Programu starostlivosti o les. Súd konštatoval, že postup žalovaného v súvislosti s ťažbou dreva, ktorú uskutočnil v septembri 2016, bol zákonný a teda nekonal protiprávne v tomto zmysle. V tejto súvislosti súd konštatoval, že žalovaný zodpovedá za hospodárenie na danom pozemku počas trvania nájomného vzťahu od 21. 5. 1991 do 14. 5. 2018, keď mal postupovať pri výkone ťažobnej činnosti spôsobom, aby žalobcovi nespôsobil škodu. Do tejto povinnosti patrilo aj to, aby vyťažené drevo žalovaný odpredal za primeranú náhradu, ktorá zodpovedala trhovým cenám a aby postupoval ako dobrý hospodár podľa platného cenníka Lesy SR, š. p..

7. Pri rozhodovaní o výške nároku vychádzal z cenovej kalkulácie náhrady žalovaného, podľa ktorej žalovanému vznikli priame náklady ťažby za komplexnú výrobu sortimentov na odvoznom mieste vo výške 3.652,52 EUR. Vzhľadom na vyťaženú drevnú hmotu 127 m³ náklad na jednu mernú jednotku (m³) bol vo výške 28,76 EUR/m³, ktorý považoval za primeraný. Daný záver korešponduje aj s vykonaným znaleckým dokazovaním. Kalkulovaná cena za mernú jednotku (m³) bola nižšia oproti výpočtom znalca a odzrkadľuje výsledok verejnej súťaže. Žalovaný nepoprel kalkuláciu vo vzťahu k vykazovanej miere zisku vo výške 528,08 EUR. Súd porovnaním jednotkových cien použitých žalovaným

s jednotlivými cenami podľa platného cenníka žalovaného mal preukázané, že cenníkové ceny už v najnižšej akosti sú vyššie ako bola cena, za ktorú v skutočnosti žalovaný drevo odpredal a následne vykalkuloval výšku žalobcovi ponúknutého depozitu. Pri vyšších triedach kvality dreva boli jednotkové ceny listnatého dreva rádovo vyššie v desiatkach EUR. Žalovaný dosiahol nízke výnosy za vyťažené drevo a kalkulácia depozitu nezodpovedá platnému cenníku, čomu napovedá aj výsledok znaleckého dokazovania, podľa ktorého ustálený priemerný ťažbového výnos bol v sume 8.699,62 EUR bez DPH. Súd preto konštatoval, že žalovaný porušil aj prevenčnú povinnosť podľa § 415 OZ, keď počas trvania právneho vzťahu nekonal s primeranou opatrnosťou a predaj vyťaženej drevnej hmoty uskutočnil za nízke ceny v rozpore s platným cenníkom.

8. Súd zároveň vychádzal z § 15 ods. 1 Zákona o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k pôde, v zmysle ktorého vlastníkovi lesného pozemku patrí náhrada za trvalý porast, ktorý sa nachádzal na pozemku v čase prevzatia lesného pozemku štátom alebo právnickou osobou. Mal preukázané, že ku dňu 14. 5. 2018 sa na tomto pozemku nenachádzal porovnateľný trávnatý porast rovnakej kultúry a žalobcovi tak patrila náhrada za vyťažený trávny porast v rozsahu 127 m³. Pri výpočte súd vychádzal z kalkulácie nákladov na ťažobnú činnosť vo výške 28,76 EUR/ m³, pričom celkový náklad ťažby vychádza vo výške 3.652,52 EUR. Na rozdiel od výsledkov znaleckého dokazovania, keď znalec vychádzal zo sumy 35 EUR/m³, súd prihliadol na to, že nižšia cena je výsledkom verejnej súťaže, ktorá žalovanému umožnila zabezpečiť ťažbu za nižšie náklady. Ďalej kalkuloval s ostatnými nákladovými položkami, a to výrobná réžia 1.498,63 EUR (okresný súd nesprávne pri písaní uviedol 1.408,63 EUR), správna réžia vo výške 129,46 6 EUR, miera zisku 528,08 EUR (okresný súd nesprávne uviedol 628,08 EUR) a daň z nehnuteľností 1 euro, ktoré súd považoval ekonomicky za opodstatnené a oprávnené náklady ťažby v sume 5.809,89 EUR. Vzhľadom na zistený výnos z ťažby 8.699,62 EUR žalobcovi vznikol nárok za vyťažený drevný porast vo výške 2.889,73 EUR. Na podiel žalobcu 1/4 pripadla náhrada 722,43 EUR titulom náhrady škody, ušlého zisku. Súd taktiež konštatoval preukázanie príčinnej súvislosti medzi neprimeraným postupom žalovaného a vzniknutým ušlým ziskom. V zostávajúcej časti žalobu zamietol z dôvodu, nakoľko nebol preukázaný nezákonný postup žalovaného pri ťažbe. Pokiaľ išlo o výšku, žalobca nezohľadňoval oprávnené náklady, preto v tejto časti žalobu zamietol. Zároveň rozhodol o náhrade trov konania a o znalečnom.

9. Proti rozsudku sa odvolal žalovaný proti výrokom II., IV., V. s poukazom na § 365 ods. 1 písm. h) CSP - nesprávne právne posúdenie. V napadnutých výrokoch žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť tak, že žalobu zamietne a prizná mu nárok na náhradu trov konania.

10. Vo vzťahu k posúdeniu plynutia premlčacej lehoty uviedol, že ťažba dreva sa vykonala v septembri 2016. Žalobca podal žalobu dňa 29. 5. 2016 a podstatné skutkové tvrdenia k uplatnenému nároku uviedol na pojednávaní dňa 21. 1. 2020. Žalobca argumentoval, že nárok si mohol uplatniť až po skončení dedičského konania, ktoré bolo skončené 27. 6. 2017. S týmto sa stotožnil aj súd. Žalovaný s takýmto posúdením nesúhlasí. Podľa jeho názoru si žalobca mohol nárok uplatniť už pred právoplatným skončením dedičského konania, ktoré nespôsobuje spočívanie premlčacej lehoty. Premlčacia lehota začala plynúť od vzniku tvrdenej škody. Žiadosť o vydanie majetku zo dňa 19. 9. 2016 potvrdzuje, že žalobca už v roku 2016 mal vedomosť, že v dedičskom konaní nadobudne majetok, od ktorého odvíja nárok v tomto konaní. Premlčacia lehota začala plynúť najneskôr 30. 9. 2016, uplynula dňom 30. 9. 2018. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 27. 3. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2393/2000. Podľa tohto rozhodnutia aj jediný dedič poručiteľa je pred skončením dedičského konania vecne legitimovaný na uplatnenie nároku na náhradu škody, ktorý naňho prešiel smrťou poručiteľa. Ak je dedičov viac, vystupujú v takom konaní ako nerozluční spoločníci. Tiež poukázal na Nález Ústavného súdu SR I. ÚS 225/2010-44, podľa ktorého dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa (§ 460 OZ) a až do konečného prejednania dedičstva súdom, resp. zistenia iných zákonných/závetných dedičov sťažovateľ disponuje príslušnou vecnou legitímáciou vyplývajúcou pre neho z hmotného práva. Inými slovami, už smrť fyzickej osoby, teda poručiteľa spôsobuje vznik dedičsko-právneho vzťahu a tento trvá dovtedy, kým sa v rámci následného prejednávania a rozhodovania súdu v dedičskej veci nepreukáže niečo iné. Podľa názoru žalovaného v čase podania žaloby bol nárok premlčaný.

11. Taktiež namietal právne posúdenie vo vzťahu k splneniu predpokladov vzniku nároku na náhradu škody. Podľa výsledkov znaleckého dokazovania bolo konštatované, že jednotkové ceny použité v kalkulácii depozitu sú nízke oproti cenníku, ktorý použil znalec. Žalobca však nepreukázal, že žalovaný mal aj reálnu možnosť v danom čase a mieste predat dreviny za vyššiu cenu. Samotná skutočnosť, že všeobecná hodnota dreviny bola určená vyššia, ako je suma, za ktorú žalovaný drevinu reálne predal, ešte nepreukazuje porušenie právnej povinnosti žalovaným, ktorý vychádzal z aktuálneho dopytu po drevine v rozhodnom čase a mieste. K porušeniu by došlo iba vtedy, keby mal možnosť predaja dreviny za vyššiu sumu a túto možnosť nevyužil. Žalobca takéto skutočnosti nepreukázal a ani nepreukazoval.

12. Namietal aj výpočet sumy, ktorú má zaplatiť v žalobcovi. Súdu vytkol, že pri určení jednotkovej ceny na nákladovej strane vychádzal z reálnych nákladov, ktoré žalovanému vznikli, ale vo vzťahu k výnosovej položke vychádzal zo znaleckého posudku. Pretože nepostupoval jednotne pri určovaní vstupných premenných pri výpočte náhrady škody, výsledná suma bola vypočítaná nesprávne. Pokiaľ súd bol toho názoru, že je dôvodné akceptovať znalecký posudok, mal tak postupovať pri oboch premenných, t. j. pri nákladových ako aj výnosových cenách. Nemožno akceptovať, že súd pri jednej položke vychádza z reálnych nákladov a pri druhej z hodnoty určenej ako všeobecná hodnota znalcom.

13. Žalobca sa odvolal proti výroku IV. a V. Odvolanie odôvodnil s poukazom na § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) CSP. Rozsudok okresného súdu žiadal vo výroku IV. zmeniť tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, alternatívne, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Vo výroku V. žiadal zmenu tak, že znalečné zaplatí žalovaný.

14. Argumentoval, že výška plnenia závisela od znaleckého posudku. Až na jeho základe bolo možné ustáliť všeobecnú hodnotu drevín. Z tohto dôvodu došlo aj k čiastočnému späťvzatiu žaloby. Táto skutočnosť nemôže byť posudzovaná ako zavinenie žalobcu, ktorý ako laik nemohol odborné posúdiť hodnotu drevín. Žalobca nemal vedomosť o tom, koľko dreva sa vyťažilo a v akej kvalite, preto sa žiadosťou zo dňa 27. 4. 2018 aj s ďalšími spoluvlastníkmi domáhal ušlého zisku. Až dňa 26. 10. 2018, t. j. viac ako 6 mesiacov od prevzatia žiadosti žalobcovi bolo doručené vyjadrenie žalovaného o možnosti vyplatiť 512 EUR všetkým spoluvlastníkom. Žalovaný až po podaní žaloby predložil podrobnejšiu cenovú kalkuláciu. Táto bola však nejasná a zmätčná, pretože z nej nevyplývalo, o aké stromy išlo, v akej kvalite, akosti a hrúbkového stupňa. Z cenovej kalkulácie nebolo zrejmé, či táto je v súlade s cenníkom Lesov SR, š. p.. Podľa názoru žalobcu v konečnom dôsledku žalovaný mu bude povinný uhradiť vyššiu sumu, ako pôvodne deklaroval, preto, aj keď čiastočne, bol v spore úspešný.

15. Poukázal aj na to, že žalobca ako fyzická osoba má sťažené postavenie v porovnaní so žalovaným ako z štátnym podnikom. V prípade, ak súd neprizná trovy konania žiadnej strane, toto žalovaného nezasiahne nepriaznivo v jeho majetkovej sfére, pretože disponuje ako štátny podnik právnym oddelením a mohol využiť interné právne poradenstvo na zastupovanie v spore.

16. Žiadal zrušiť právoplatné uznesenie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, lebo má vadu, ktorá mala vplyv na rozhodnutie. Okresný súd dňa 8. 7. 2020 rozhodol vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 11C/22/2019-166 o tom, že žalobca je povinný zložiť preddavok trovy znaleckého dokazovania vo výške 400 EUR. Proti uzneseniu žalobca podal sťažnosť. Z rozhodnutia vyplývalo, že súd rozhodol podľa § 253 ods. 1 CSP, nakoľko žalobca navrhol vykonanie dôkazu znaleckým dokazovaním. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Centra právnej pomoci, Kancelária Banská Bystrica, ktorým bol žalobcovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a zastupovanie v konaní. Z tohto dôvodu žalobca je oslobodený od platenia súdneho poplatku podľa § 4 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb.

17. Ak žalobcovi bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci bez finančnej účasti, mal súd na toto prihliadnuť, aplikovať § 253 ods. 2 CSP a znalecké dokazovanie nariadiť bez rozhodnutia o povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Žalobcovi bolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku, pričom § 253 ods. 2 CSP nič nehovorí o tom, že by malo ísť o rozhodnutie súdu v súvislosti s oslobodením od súdneho poplatku. Pokiaľ žalobca Centru právnej pomoci preukázal splnenie podmienky materiálnej núdze, je nelogické, aby rovnaké skutočnosti musel opakovane preukazovať aj v konaní pred súdom. U žalobcu ide o tzv. osobné oslobodenie, preto sa nevyžaduje žiadne rozhodnutie súdu ani návrh strany na individuálne oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 ods. 1 CSP.

18. Dňa 7. 9. 2020 okresný súd vydal uznesenie č. k. 11 C/22/2019-203, ktorým rozhodol, že žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznáva. Z odôvodnenia vyplynulo, že majetkové a sociálne pomery sú takého charakteru, pre ktoré nemožno priznať oslobodenie od súdneho poplatku, nakoľko je spoluvlastníkom a výlučným vlastníkom nehnuteľností, ktorých hodnota okrem rodinného domu predstavuje sumu 5.143,11 EUR. Taktiež je držiteľom, vlastníkom traktora, prívesov a osobného motorového vozidla. Podľa názoru súdu disponuje takými finančnými zdrojmi a majetkami, ktoré mu dovoľujú zaplatiť súdny poplatok a preddavok na znalecké dokazovanie. Žalobca podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť.

19. Aj podľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny je žalobca osobou v hmotnej núdzi, kde poberá spolu s manželkou túto dávku. Podľa zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi za majetok sa nepovažuje jedno motorové vozidlo v domácnosti, ktoré sa využíva na individuálnu prepravu člena domácnosti, ktorému bol vyhotovený parkovací preukaz pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím. Dva orgány nezávisle od seba posúdili žalobcu ako osobu v hmotnej núdzi. Naproti tomu Civilný sporový poriadok len všeobecne uvádza, že oslobodenie od súdneho poplatku je možné vtedy, ak to pomery strany odôvodňujú. Pri úvahe o pomeroch účastníka nemožno žiadať, aby predal hodnotnú časť svojho

majetku, napr. rodinný dom alebo záhradu, a tak zaplatil súdny poplatok. Tiež nie je akceptovateľný názor, aby si takáto osoba vzala pôžičku len preto, aby si splnila poplatkovú povinnosť.

20. Takéto rozhodnutie súdu žalobca považuje za nezákonné a arbitrárne, keď súd diametrálne odlišne posúdil jeho finančnú situáciu oproti iným dvom orgánom, čo vnáša jednoznačne právnu neistotu žalobcovho postavenia. Pred tým, ako súd pripustil dôkazný návrh v súvislosti so znaleckým dokazovaním, bol v konaní vypočutý zástupca žalovaného. Pokiaľ by tento hodnoverne vedel vysvetliť výpočet cien drevín a nákladov na ich ťažbu, nebolo by potrebné nariaďovať znalecké dokazovanie. Podľa názoru žalobcu rozhodnutie súdu sa opieralo len o hypotetickú možnosť žalobcu zaplatiť súdny poplatok, nie o jeho reálnu možnosť, kde posudzovanie možného predaja nehnuteľností je v rozpore s konštantnou judikatúrou. Preto uznesenie o povinnosti zaplatiť preddavok na trovy dokazovania ako aj uznesenie o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku mali za následok takú vadu konania, ktorá mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej, čím došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

21. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. K argumentu, že súd mal postupovať podľa § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania, vyslovil nesúhlas. Žalobca sa domáhal zaplata 3.000 EUR. Rozsudkom mu bola priznaná suma 722,43 EUR. Považoval za potrebné zohľadniť, že žalovaný žalobcovi dlžnú sumu vo výške 128,85 EUR bol ochotný zaplatiť ešte pred podaním žaloby a vyzval žalobcu na oznámenie platobných údajov, žalobca si predmetné prostriedky neprevzal.

22. Pokiaľ žalobca argumentuje, že je osobou, ktorej bol priznaný nárok na poskytnutie bezplatnej právnej pomoci, táto skutočnosť neznamená, že nezodpovedá za výsledok sporu alebo že by mu nemohla byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania a trovy znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Obo 181/2007.

23. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril taktiež žalobca. K námietke plynutia premlčacej lehoty uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie, kde žiadosť žalobcu o vydanie majetku automaticky nespôsobuje to, že sa v danom momente dozvedel o vzniku škody. Za podstatné považuje to, že v rozhodnom čase žalovaný žiadnym spôsobom nevydokladoval žalobcovi rozsah vyrúbaných drevín, neuhradil mu depozit v žiadnej výške. Žalobca reálne nemal možnosť si overiť, či tvrdenia žalovaného sú pravdivé. Až počas konania sa žalobca dozvedel, aké dreviny a v akej akosti boli vyťažené.

24. Zároveň poukázal na to, že v prípade podaného návrhu na prejednanie novoobjaveného majetku v tej dobe žalobca nemohol vedieť, či skutočne bude jediným dedičom po poručiťke, resp. s akým výsledkom sa skončí dedičské konanie. Až po právoplatnosti rozhodnutia si mohol uplatniť svoje právo na náhradu škody.

25. K námietke žalovaného, že neboli splnené predpoklady na vznik nároku na náhradu škody a že žalobca nepreukázal to, že žalovaný mohol predať vyrúbané dreviny za vyššie ceny, uviedol, že súd vychádzal zo znaleckého posudku, ktorý žalovaný nenamietal, nenavrhol vykonať kontrolné znalecké dokazovanie. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že žalovaný sa pri predaji drevín ako orgán štátnej správy nesprával s povinnosťou riadneho hospodára a predal dreviny za nižšiu cenu, ako určoval jeho vlastný cenník, ktorým bol viazaný. Pri všeobecnom nedostatku dreva je zrejmé, že žalovaný nepostupoval s riadnou starostlivosťou pri jeho predaji. Nie je zrejmé, akým spôsobom mal žalobca preukázať opak. Znalecký posudok tvorí legitímny a dostatočný podklad na to, aby žalovaný bol povinný uhradiť rozdiel medzi cenníkovou cenou drevín a reálnym výnosom po odpočítaní preukázaných nákladov. Vo vzťahu k spôsobu výpočtu náhrady škody zdôraznil, že súd žalovanému uznal všetky náklady v zmysle vyčíslenia, pričom žalovaný prezentuje v podstate pseudo náklady, ktoré nie sú ničím podložené a sú len v teoretickej rovine. Z tohto dôvodu žiadal výrok II. ako vecne správny potvrdiť.

26. Žalovaný v replike nesúhlasil s názormi žalobcu uvedenými vo vyjadrení k jeho odvolaniu a zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach. Poukázal na to, že žalobca už v roku 2016 konal v mene poručiťka a žiadal o vydanie majetku. Ak teda v súčasnosti tvrdí, že až skončením dedičského konania bolo ustálené, že je dedičom po poručiťke, toto tvrdenie považuje za účelové. Zároveň zdôraznil, že samotná skutočnosť, že v danom mieste a čase bolo drevo odpredané za cenu nižšiu ako bola určená v znaleckom posudku, ešte samé o sebe neznamená porušenie povinností na strane žalovaného.

27. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil vo výroku II. Rozsudok zrušil vo výroku V. podľa § 389 písm. c) CSP a vec v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Rozsudok vo výroku IV. zmenil podľa § 388 CSP.

28. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

29. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

30. Strany sporu podali odvolanie proti výrokom II., IV. a V. Výroky I. a III. zostali odvolaniami nedotknuté. Žalovaný namietal nárok pre premlčanie, nesplnenie predpokladov vzniku náhrady škody a výpočet sumy, ku ktorej bol zaviazaný.

31. Odvolací súd preskúmal uplatnený odvolací dôvod v súlade s § 365 ods. 1 písm. h) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V zmysle uvedeného odvolacieho dôvodu ide o vadu, ak rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, teda ide o hmotnoprávnu vadu rozhodnutia, ktorá predstavuje mylné použitie právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav nemožno použiť. Tento odvolací dôvod je naplnený v prípade, keď na zistený skutkový stav súd a) neaplikoval príslušnú právnu, teda úplne opomenul aplikovať príslušnú právnu normu; b) aplikoval nesprávnu právnu normu, teda namiesto príslušnej právnej normy aplikoval normu inú; c) obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval; d) správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

32. K vznesenej námietke premlčania odvolací súd uvádza, že sa so závermi okresného súdu v celom rozsahu stotožňuje, keď tento rozhodnutie v tomto smere dostatočne odôvodnil a vysvetlil, na základe akých úvah k nemu dospel. Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentom žalovaného o začatí plynutia premlčacej lehoty a jej uplynutí. Dokazovaním bolo preukázané, že stará matka žalobcu, F. G. zomrela dňa 9. 2. XXXX a predmetný pozemok nebol predmetom dedičstva. Ku dňu smrti pozemok užíval štát a následne došlo k nájmu zo zákona. Pokiaľ by totiž žalobca a ostatní dedičia mali vedomosť o danom majetku, mohli sa domáhať jeho vydania podľa zák. č. 229/1991 Zb., nakoľko podľa § 1 ods. 1 písm. a) zákon sa vzťahoval na pôdu, ktorá tvorí poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patrí, a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom aj na pôdu, ktorá tvorí lesný pôdny fond.

33. Podľa § 22 ods. 2 cit. zákona platí, že ak medzi doterajším užívateľom a vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného pozemku nedošlo k inej dohode, vznikne dňom účinnosti tohto zákona alebo dňom, keď bol pozemok podľa druhej časti tohto zákona vydaná, medzi nimi nájomný vzťah, ktorý možno vypovedať k 1. októbru bežného roka; to neplatí, ak ide o lesné pozemky, na ktoré sa vzťahujú odseky 3 a 4.

34. Nakoľko žalobca ani ostatní do úvahy prichádzajúci dedičia zjavne nemali vedomosť o vlastníctve tohto pozemku, nemohlo v tomto období byť uzavretá dohoda o užívaní pozemku. I napriek tomu na základe zákonného nájmu žalovaný pozemok užíval a oprávneným osobám nájom neplatil. K uzavretiu Dohody o odovzdaní nehnuteľnosti a ukončení nájomného vzťahu došlo až 14.5.2018, teda až po tom, ako prebehlo dedičské konanie po poručiťelke, pričom uznesenie Okresného súdu Veľký A. zo dňa 27.6.2017, č. k. 4D/111/2017-31 nadobudlo právoplatnosť v tento istý deň. Teda až dňa 27.6.2017 dedičia na základe uzavretej dohody dedičov mali vedomosť o tom, kto a v akom rozsahu dedí sporný pozemok. Nebolo jednoznačné, či nedôjde k inej dohode, prípadne, že niektorí z dedičov dediť nebude. V roku 2016 ešte ani dedičské konanie o novoobjavenom majetku ani nezačalo. Žalobca v roku 2016 mohol síce predpokladať, že môže nadobudnúť majetok, avšak ide len o predpoklad, ktorý nemusel byť naplnený vzhľadom na konanie, ktoré nasledovalo a potom v roku 2017. Ako bolo vyššie uvedené, výsledkom nemuselo byť nadobudnutie vlastníctva žalobcom. V tomto roku žalobca nebol zapísaný ako vlastník a žalovaný ani nemal dôvod na vyhovie jeho výzve. Keďže žalovaný výzvu neakceptoval, nakoľko žalobca len tvrdil, že vlastníctvo získa na základe dedičského konania, nemôže od tejto skutočnosti odvíjať plynutie začiatku premlčacej lehoty.

35. Podľa § 106 OZ ods. 1 právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Podľa ods. 2 najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

36. Žalobca v roku 2016, v čase výzvy ani nebol aktívne legitimovaný na podanie žaloby o náhradu škody. V danom prípade nejde o situáciu, ktorú predpokladá § 63 CSP, v zmysle ktorého: (1) Ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. (2) V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. (3) Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

37. Ako vyplýva z § 106 ods. 2 OZ, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Pojem „dozvedel sa o škode“ je potrebné

vykladať tak, že poškodený vedel o tom, kto za škodu zodpovedá, o druhu spôsobenej škody a o jej rozsahu, a to do takej miery, že to poškodenému umožňovalo uplatniť právo na súde. Vyžaduje sa teda preukázaná vedomosť. Pre začatie subjektívnej premlčacej doby preto nestačí iba domnienka tejto vedomosti. V rozhodovanom prípade žalobca vedel, kto za škodu zodpovedá, tiež od druhu spôsobenej škody, avšak bolo preukázané, že nemal vedomosť o rozsahu škody. Právo na súde by si mohol uplatniť len odhadom. Nakoniec žalobca v súlade s uvedeným postupoval a škodu upresnil podľa výsledku znaleckého dokazovania a predložení dokladov žalovaným až počas konania, čo je v súlade s judikatúrou, napr. 25 Cdo 2782/2013 NS ČR. Žalobca nemohol mať relevantné vedomosti o nákladoch potrebných pre ťažbu a o cenových reláciách. Objektívna premlčacia lehota začala plynúť najneskôr 30. 9. 2016 a uplynula dňom 30. 9. 2019, pričom žaloba bola podaná 4. 6. 2019 teda v rámci plynutia objektívnej lehoty. Subjektívna lehota mohla začať plynúť najskôr od 27.6.2017, kedy nastala skutočnosť, od ktorej sa plynutie lehoty odvíja, teda vedomosť o nadobudnutí spoluvlastníckeho podielu na danom pozemku. Subjektívna lehota tak mohla uplynúť dňom 27.6.2019. Žaloba bola podaná v lehote, preto nárok nie je premlčaný. Odvolací súd len dopĺňa, že žalobca podal žalobu, ale nemal vôbec vedomosť o konkrétnej výške škody, avšak z dôvodu plynutia objektívnej lehoty nemal inú možnosť. Aj z tohto dôvodu nemohla začať plynúť subjektívna lehota od roku 2016, ako to tvrdí žalovaný. Hoci sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa v zmysle § 460 OZ, žalobca vzhľadom na evidenciu nehnuteľnosti nemal vedomosť o tom, že je dedičom tohto pozemku až do času rozhodnutia o novoobjavenom majetku, pretože vlastnícke právo bolo zapísané na iné osoby.

38. Odvolací súd sa nestotožňuje ani s argumentom žalovaného týkajúceho sa predpokladov vzniku nároku na náhradu škody. Nakoľko tvrdenia strán boli protichodné, súd správne postupoval, keď nariadil znalecké dokazovanie, z ktorého pri rozhodnutí vychádzal. Žalovaný znalecký posudok nenamietal. Práve z tohto posudku vyplynulo, že žalovaný sa nesprával ako riadny hospodár a drevinu predal za nižšiu cenu, ako určoval jeho vlastný cenník, ktorým bol viazaný. Odvolací súd sa stotožňuje aj s argumentom žalobcu, keď pri všeobecnom nedostatku dreva daný argument neobstojí. Žalovaný má pravdu v tom, že samotná skutočnosť, že v danom mieste a čase bolo drevo odpredané za nižšiu cenu, ako bola určená v znaleckom posudku, ešte samé osebe neznamena porušenie povinnosti na strane žalovaného. Takto by mohol postupovať, ak by predával drevo, ktorého by bol žalovaný vlastníkom. Ak mal žalovaný vysoké náklady, ktoré súd podľa jeho výpočtu akceptoval, mal drevo predávať za primeranú cenu a nie pod cenu, inak to nedáva zmysel, ibaže pri predaji dreva z neznámeho dôvodu bola jeho cena podhodnotená. Práve znaleckým posudkom súd získal objektívnu vedomosť o cene drevnej hmoty. Aj bez tohto posudku je zjavné, že pri vyčíslených nákladoch došlo pri predaji k podhodnoteniu dreva. Záver súdu, že žalovaný sa pri predaji dreva nesprával s povinnosťou riadneho hospodára, je správny.

39. Odvolací súd nepovažuje za dôvodnú ani námietku vo vzťahu k výpočtu sumy, ktorú má zaplatiť žalovaný žalobcovi, pretože táto vychádza zo znaleckého posudku, pričom súd v rozhodnutí zrozumiteľne odôvodnil svoje úvahy, výpočet aj výsledok, ku ktorému dospel, pričom vychádzal z jednotkovej ceny 28,76/m³, pri vyťažených 127 m³. Náklady ťažby predstavujú 3.652,52 EUR. Výrobná réžia je 1.498,63 EUR. Správna riešia 129,66 EUR a miera zisku 528,08 EUR. Súd pripočítal daň z nehnuteľnosti 1 EUR, potom náklady spolu predstavujú 5.809,89 EUR, výnos z ťažby bol vo výške 8.699,62 EUR. Oprávneným osobám a spolu vznikol nárok na vyplatenie 2.889,73 EUR, podiel 1/4 predstavuje 722,43 EUR.

40. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu, že pri tomto výpočte vychádzal z reálnych nákladov, ktorej žalovanému vznikli, pretože táto skutočnosť bola nepochybne preukázaná. Spornou otázkou bola výnosová položka, na jej vyriešenie súd nariadil znalecké dokazovanie a z jeho záverov aj vychádzal, keď podstatnou skutočnosťou bolo, ako je vyššie uvedené, že žalovaný predal drevo pod cenu, hoci vykazoval vysoké náklady, dokonca v rozpore z jeho vlastným cenníkom. Vypočítaná suma je správna a odvolací súd nepovažuje za správne zvoliť metódu výpočtu, ako to v odvolaní uvádza žalovaný. Odvolací súd vo vzťahu k dôvodom odvolania žalovaného nezistil vadu spočívajúcu v nesprávnom právnom posúdení.

41. Preskúmaním odvolania žalobcu odvolací súd dospel k záveru, že je čiastočne dôvodné, predovšetkým vo vzťahu k rozhodnutiu o trovách konania (výrok IV), čo má priamy vplyv aj na rozhodnutie vo výroku V. Odvolací súd však nemôže akceptovať všetky dôvody a argumenty, ktoré žalobca uviedol v odvolaní.

42. Odvolací súd akceptuje argumenty, v zmysle ktorého úspech vo veci okresný súd nesprávne posúdil, teda je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Ako odvolací súd vyššie uvádza, žalobca počas konania argumentoval, že nemal dostatočnú vedomosť o výške škody z dôvodu neposkytnutia údajov žalovaným. Preto uplatnil nárok odhadom, ktorý následne upresnil po vypracovaní znaleckého posudku, keď v prevyšujúcej časti žalobu zobrať späť. V zmysle uvedeného odvolací súd akceptuje

späťvzatie žaloby vo výške 825,09 EUR, ktorá suma korešponduje s argumentom žalobcu. Žalobca však opomenul, že vo zvyšku súd žalobu zamietol, a to vo výške 1.452,48 EUR, pričom tento neúspech nemožno podradiť pod vyššie uvedené argument, pretože okresný súd správne poukázal na skutočnosť, že pri výpočte nároku žalobca nekalkuloval s nákladmi, ktoré bolo potrebné vynaložiť pri ťažbe dreva.

43. Žalobca uplatnil nárok vo výške 3.000 EUR. Odvolací súd akceptuje, že výška plnenia závisela znaleckého posudku, v takomto prípade sa vychádza z predmetu konania a uplatneného nároku podľa záverov znaleckého posudku. Žalobca by bol v plnom rozsahu úspešný, ak by žaloval sumu 722,43 EUR a vo zvyšku by zobral žalobu späť. Predmetom posúdenia je teda uplatnená suma 2174,91 EUR. Žalobcovi bola priznaná suma 722,43 EUR, vo výške 1.452,48 EUR bola jeho žaloba zamietnutá. Potom platí pomer úspechu podľa výpočtu $2174,91 : 100 = 722,43 : a$; $722,43 \times 100 = 2.174,91 \times a$; $72.243 : 2.174,91 = 33,20$ (a). Žalobca bol teda úspešný v konaní v rozsahu 33,20 % a žalovaný v rozsahu 66,80 %. Pomerný úspech žalovaného je v konaní 33,60%, v tomto rozsahu je žalobca povinný žalovanému nahraďiť trovy prvoinštančného konania. Súd nevidel žiadny dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP, podľa ktorého by nepriznal pomerne úspešnému žalovanému náhradu trov konania, nakoľko nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa s prihliadnutím na skutočnosť, že neúspech žalobcu vyplynul zo skutočnosti, že požadoval plnenie, na ktoré po znaleckom dokazovaní a predložení nákladov žalovaného nemal nárok. Súd prihliadol na sumu, v ktorej časti zobral žalobca žalobu späť na základe výsledku znaleckého dokazovania a pri výpočte pomeru úspechu z nej nevychádzal. Žalobca nedôvodne žaloval výšku plnenia bez zohľadnenia oprávnených nákladov žalovaného, o ktorých už pred rozhodnutím mal dostatočnú vedomosť.

44. Žalobca v odvolaní žiadal zrušiť právoplatné uznesenie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, pretože trpí vadou, ktorá mala vplyv na rozhodnutie. Odvolací súd preskúmaním námietky dospel k záveru, že táto nie je dôvodná. Žalobca poukazoval na rozhodnutie, ktorým mu súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 400 EUR. Nakoľko vo veci rozhodoval vyšší súdny úradník, sťažnosti žalobcu proti tomuto rozhodnutiu súd nevyhovel. Z obsahu spisu vyplýva, že návrh na vykonanie znaleckého dokazovania predniesla právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní. Na základe návrhu žalobcu okresný súd žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal (uznesenie zo dňa 7. 9. 2020, č. k. 11C/22/2019-203), proti tomuto rozhodnutiu žalobca podal sťažnosť, ktorej taktiež nebolo vyhovené.

45. Predovšetkým odvolací súd zdôrazňuje, že predpoklady pre priznanie nároku podľa zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi ako aj rozhodnutie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci nemožno stotožniť s predpokladmi, pri splnení ktorých by bolo možné žalobcovi priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, pretože upravujú rozdielny účel právnej normy, iné podmienky. Súd pri rozhodovaní o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov vychádza z predpokladov upravených Civilným sporovým poriadkom, ktoré sú odlišné od podmienok, za ktorých možno priznať nárok na právnu pomoc či dávku v hmotnej núdzi. Súd nie je viazaný závermi iných orgánov, ktorý skúma iné podmienky pre priznanie uplatňovaného nároku. Zistené majetkové pomery neodôvodňovali priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Predovšetkým ale odvolací súd zdôrazňuje, že napadnuté uznesenie nemalo žiadny vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Ide o situáciu, ak rozhodnutiu vo veci samej predchádzalo vydanie právoplatného uznesenia procesnej povahy, ktoré je postihnuté niektorou z väd podľa § 365 ods. 2. Je potrebné preukázať vecnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím vo veci samej a právoplatným uznesením. Takáto vada uznesenia musí mať zároveň vplyv na vecnú správnosť meritórneho rozhodnutia, musí ísť o právoplatné uznesenie ktoré nebolo napadnuté odvolaním. V danom prípade ide o rozhodnutie, kde rozhodoval vyšší súdny úradník, voči ktorému rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné, len sťažnosť, o ktorej s konečnou platnosťou rozhoduje sudca, voči ktorému rozhodnutiu už nie je možný žiadny opravný prostriedok.

46. Odvolací súd poukazuje na to, že znalecké dokazovanie, ktoré má individuálny režim v rámci CSP, je ex lege povinne preddavkované, s výnimkou strany, ktorej bolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP. Takýto subjekt nemožno zaťažiť povinnosťou zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Zákon však na tento účel výslovne vyžaduje, aby bolo strane oslobodenie od súdneho poplatku riadne priznané. Nepostačuje teda čiastočne oslobodenie od súdneho poplatku, zákonné oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 4 ZoSP, ani preukázané splnenie podmienok na oslobodenie od súdneho poplatku. Strany musia v súvislosti so znaleckým dokazovaním zohľadniť, že štát vo všeobecnosti neznáša trovy dôkazu, vrátane trov znaleckého dokazovania.

47. Proti výroku V. sa odvolal žalobca aj žalovaný. Tento výrok je závislý od rozhodnutia vo výroku IV. Odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie nie je správne, predovšetkým vo vzťahu k zmene výroku IV, ale aj z dôvodu, že súd nerozhodol o trovách štátu.

48. Podľa § 2 ods. 2 a ods. 4 zák. č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, znalec, tlmočník alebo prekladateľ vykonáva svoju činnosť pre súd, iný orgán verejnej moci, fyzickú osobu alebo právnickú osobu (ďalej len "zadávateľ"). Znalec vykonáva svoju činnosť pre zadávateľa za odmenu, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času (ďalej len "znalečné"); ak je zadávateľov viac, zodpovedajú za zaplatenie znalečného spoločne a nerozdielne.

49. Z obsahu spisu je zrejmé, že vypracovanie znaleckého posudku bolo znalcovi uložené súdom. Podľa citovaných ustanovení zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch bol preto zadávateľom súd a ako zadávateľ je potom povinný zaplatiť znalečné, a to zo zložených preddavkov a ak tieto nepostačujú, aj z rozpočtových prostriedkov. Povinnosť zaplatiť nevyplatené znalečné znalcovi súd nemôže uložiť strane sporu, ani znalcovi priznať nárok na znalečné voči strane sporu, povinnosť mala byť uložená súdu, ktorý je v prípade nedostatočných preddavkov povinný zaplatiť znalečné z rozpočtu. Okresný súd rozhodnutím priznal nárok na znalečné znalcovi, čím v podstate určil za platiteľa znalečného stranu sporu, čo však nezodpovedá citovanej právnej úprave zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch. Znalec vykonáva svoju činnosť pre zadávateľa, teda s ním vstupuje do vzťahu, zadávateľ je povinný mu aj znalečné zaplatiť. Nemožno spravodlivo požadovať od znalca, aby sa prípadne musel nároku domáhať v exekúcii voči strane sporu, s ktorou nie je v žiadnom vzťahu. Znalec nie je stranou sporu v konaní, jeho odmenu nemožno považovať za jeho trovy konania. Trovy konania vznikajú stranám sporu. Okresný súd mal na náhradu znalečného zaviazat' priamo Okresný súd Veľký Krtíš a podľa úspechu v konaní zaviazat' strany sporu na náhradu takto vzniknutých trov konania štátu.

50. I keď žiadne ustanovenie CSP výslovne nezakladá nárok štátu na náhradu trov konania, ktoré v konaní štát platil, ale zmieňuje sa o ňom iba nepriamo (§ 57 CMP), je možné nárok štátu na náhradu trov konania založiť na ustanovení § 55 CMP, podľa ktorého súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Ako spravodlivé by totiž neobstálo, aby sa na nákladoch súdneho konania podieľali namiesto strán sporu daňoví poplatníci, pokiaľ na to nie sú stanovené dôvody. V zmysle uvedeného je potom potrebné rozhodovať o trovách štátu vzniknutých v dôsledku vyplatenia znalečného štátom.

51. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom, že pokiaľ svedočné (znalečné) nie je pokryté zloženým preddavkom, podľa § 252 CSP si aj svedok (znalec) sám znáša svoje výdavky, ktoré mu v konaní vzniknú, a súd až následne môže s poukazom na § 262 CSP rozhodnúť o nároku svedka na náhradu svedočného voči neúspešnej strane sporu. Vzhľadom na postavenie znalca, jeho úlohu v rozhodovacom procese mu vzniká nárok na znalečné, poťažne nárok na náhradu výdavkov v súvislosti s jeho vypočítaním pred súdom, znalcovi trovy nevznikajú. Pokiaľ je účastníkom v konaní, tak len v rozsahu rozhodnutia o jeho nároku na odmenu a jej výšku. Znalec nie je stranou sporu. V konaní má nárok na náhradu trov konania úspešná strana v konaní v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Citované ustanovenie výslovne upravuje, že náhradu trov prizná strane. Znalec stranou v spore nie je a rozhodne o jeho odmene sa nerozhoduje podľa „úspechu znalca“ v konaní.

52. Na doplnenie súd poukazuje na ust. § 260 CSP, podľa ktorého ak súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie, pri rozhodovaní o náhrade výdavkov spojených s vykonaním tohto dôkazu sa riadi ustanoveniami osobitného predpisu. Dôvodová správa k tomuto ustanoveniu uvádza, že navrhovaná právna úprava rešpektuje systémové väzby a súvislosti právneho poriadku, preto pri náhrade trov znaleckého dokazovania odkazuje na zákon o znalcoch.

53. Ustanovenie upravuje povinnosť súdu riadiť sa pri rozhodovaní o náhrade výdavkov spojených s vykonaním znaleckého dokazovania ustanoveniami osobitného predpisu, ktorými sú zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a vykonávací vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov.

54. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom, že znalec má v konaní o náhradu trov postavenie procesnej strany a z tohto procesného postavenia pre neho vyplýva nárok na náhradu tých trov, ktoré mu vypracovaním znaleckého posudku vznikli. Ako bolo vyššie uvedené, má špecifické postavenie, ktoré mu vyplýva z dôvodu vykonania znaleckého úkonu podľa zákona č. 382/2004 Z. z., ktorý upravuje jeho postavenie ako aj nárok na odmenu, za ktorú zodpovedá zadávateľ. Súd preto musí na splnenie svojej povinnosti uložiť stranám zložiť preddavok a ak tento nepokryje výdavky znalca, musí ho uhradiť zadávateľ, keďže mu to priamo ukladá zákon, a to buď zo zloženého preddavku alebo z rozpočtových prostriedkov. Nie je pravda, že žiadne ustanovenie aktuálne účinného procesného predpisu takýto nárok (na náhradu trov voči strane sporu) znalca výslovne nevylučuje. Tento postup je priamo vylúčený v zmysle ust. § 2 ods. 6 zák. č. 382/2004 Z. z..

55. Nemožno sa stotožniť ani so záverom, že Civilný sporový poriadok, ani zákon č. 382/2004 Z. z. a ani vykonávací vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 491/2004 Z. z. o odmenách,

náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, výslovnú úpravu náhrady výdavkov spojených so znaleckým dokazovaním neobsahuje. Ust. § 2 ods. 6 zák. č. 382/2004 Z. z. má úpravu, ktorá upravuje, kto je povinný zaplatiť znalečné. Ust. § 3 upravuje, na čo má znalec nárok, jeho odmenu a výdavky, je potom zrejmé, po podaní vyúčtovania, akú náhradu požaduje (§ 3 ods. 8 cit. zákona).

56. Úprava náhrady výdavkov vyplýva aj z § 1 písm. a) Vyhl. č. 491/2004 Z. z., podľa ktorého Vyhláška ustanovuje spôsob určenia a výšku odmeny, náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času za znaleckú činnosť, tlmočnickú činnosť alebo prekladateľskú činnosť (ďalej len "činnosť") vykonávanú a) znalcom na základe zmluvy, ustanovenia alebo pribratia súdom alebo iným orgánom verejnej moci (ďalej len "znalečné"). V zmysle § 16 ods. 3 znalec podáva zadávateľovi vyúčtovanie znalečného spravidla spolu so znaleckým úkonom. Daná právna úprava koreluje s ust. § 260 CSP, ktoré ustanovenie upravuje, že v prípade nariadenia znaleckého dokazovania pri rozhodovaní o náhrade výdavkov spojených s vykonaním tohto dôkazu odkazuje na osobitný predpis, a to zák. 382/2004 Z. z., ktorý upravuje, že za úhradu výdavkov zodpovedá zadávateľ, teda súd, nie strana sporu, pretože v tomto prípade sa znalcom nepriznáva nárok na náhradu trov konania, ale na znalečné podľa osobitného predpisu.

57. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na komentár CSP Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 952 s., resp. priamo na znenie § 260, ktoré za uvedením paragrafu v zátvorke uvádza pojem „znalečné“. Komentár na str. 953 výslovne uvádza, že výdavky spojené so znaleckým dokazovaním pozostávajú v súlade s ustanovením § 2 ods. 4 zákona o znalcoch tlmočníkoch z viacerých položiek, na ktoré má znalec nárok, pričom ide o odmenu, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času (ďalej len znalečné). Komentár uvádza taktiež, že znalec má nárok na znalečné, aj keď si ho neuplatnil osobitným návrhom, predpokladom však je, že znalec znalečné vyúčtoval, pričom pri rozhodovaní súdu je nevyhnutné, aby disponoval skutkovým podkladom pre vydanie rozhodnutia o priznaní výšky náhrady spojenej so znaleckým dokazovaním. Pre vyúčtovanie CSP neupravuje žiadnu lehotu a znalec ho môže vykonať najneskôr do vydania rozhodnutia súdu o trovách konania.

58. V rozhodovanej veci znalec vyúčtoval znalečné, súd mu z preddavku čiastočne plnil s tým, že o zostávajúcej časti znalečného bude rozhodnuté v rámci rozhodovania o náhrade trov konania podľa pomeru úspechu strán. Súd v dôvodoch uviedol, že o povinnosti vyplatiť znalcom znalečné rozhodne samostatným uznesením. Vzhľadom na vyššie uvedené sa s daným postupom a záverom okresného súdu odvolací súd nestotožňuje. Súd má povinnosť zaplatiť znalcom celé znalečné, či už z preddavku, alebo v kombinácii s rozpočtovými prostriedkami a podľa úspechu strán v konaní ich zaviazat' na náhradu takto vynaložených prostriedkov štátu. V ďalšom konaní okresný súd vyplatí znalečné a následne strany sporu zaviazajú k povinnosti tieto nahradit' štátu.

59. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Žalobca podal odvolanie len proti výrokom o trovách konania, v určujúcej veci samej bol úspešný. Odvolanie proti výroku III. nepodal.

60. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.